

ZGODOVINA - Narodni heroj in partizanski komandant bi danes praznoval 97 let

Kdaj bo Karlo Maslo dobil spomenik?

Načrt za doprnski kip je bil izdelan že pred več kot dvajsetimi leti - Spomenik naj bi stal v občini Hrpelje-Kozina

SEŽANA - Kdaj spomenik narodnemu heroju in komandantu Kosovelove brigade, ki se je bojevala za osvoboditev Trsta?

Danes mineva 97 let od rojstva narodnega heroja Karla Masla-Draga, legendarnega protifašističnega borca, ki je pomagal organizirati vstajo slovenskega naroda na Primorskem. Njegov boj je globoko zaoral ledino slovenske nacionalne zavesti v najtežjih časih narodove zgodovine. Njegova zavest in vera v pravičen boj sta bili tako trdni, da mu je uspelo potegniti za seboj v oborožen boj celotno primorsko ljudstvo in ga povezati v splošno vstajo proti uničevalcem slovenskega naroda, ki so nam kot narodu namenili nacionalno uničenje.

Življenje Karla Masla-Draga je bilo prežeto z nevarnostjo in bojem. V začetku leta 1944 je bil imenovan za komandanta Brkinsko-istrskega odreda, kasneje je bil komandant jurišnega bataljona XXX. divizije, v zaključnih bojih za osvoboditev Trsta pa komandant Kosovelove brigade. Je tudi eden redkih zaslužnih mož, ki kot narodni heroj nima postavljene spominskega obeležja.

Po besedah predsednika Odbora skupnosti borcev XXX. divizije Mihe Pogačarja si že dolgo prizadevajo, da bi mu postavili doprnski kip. Zadnje leto in

pol potekajo intenzivne priprave, saj je doprnski kip že več kot 20 let narejen, le postaviti ga je treba. Pred časom je bila občini Hrpelje-Kozina in županu Zvoni-

mirju Benčiču - Midretu podana pobuda o postavitvi Maslovega doprnskega kipa, ki naj bi stal ob spomeniku Istrskemu odredu in ureditvi zasnove parka Miru in sožitja.

»S to ureditvijo parka bi bila simbolično izražena borba Primorcev za osvoboditev in sicer v vseh svojih pomembnih obdobjih. To je od začetka organiziranega upora z organizacijo TIGR, narodnoosvobodilnega boja z Istrskim odredom, Karlom Maslom do osamosvojitvene vojne leta 1991 z obeležjem organizacije Sever in Veteranov vojne za Slovenijo. S tem bi dobilo obeležje Karlu Maslu njegovi veličini in pomenu primerno mesto. Vse to z enim sporočilom ter opominom, da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo,« poudarja Pogačar. Bo torej narodnemu heroju Karlu Maslu – Dragu 21 let po njegovi smrti le postavljen doprnski kip? Spominska obeležja sporočajo, da se je tam, kjer stojijo, nekaj pomembnejšega dogajalo ali dogodilo.

Karlo Maslo - Drago se je rodil 23. avgusta 1912 v kmečki družini v vasi Ostrožno Brdo. Njegovo delovanje sega že v leta pred 1941, ko je sam pobegnil v takratno Jugoslavijo in kasneje organiziral pobege mladih fantov, ki so se tako izognili mobilizaciji v italijansko vojsko. Ko se je vračal na Primorsko, je bil pri-

jet, obsojen in zaprt. Po njegovi mobilizaciji v italijansko vojsko je iz nje pobegnil in kot partizan in komandant Brkinske čete skupaj s soborci izvedel odmevno sabotažno akcijo, iztirjenje vlaka z nemškimi letalci v Kilovčah pri Ilirski Bistrici.

To je bila prva velika sabotažna akcija v slovenskem Primorju. Da bi ga ujeli, so takratne okupacijske oblasti razpisale nagrado 100.000 lir za podatek, ki bi omogočil njegovo prijetje. Ljudje so tudi takrat znali poskrbeti za svojega vodjo in kljub visoki nagradi ni bilo človeka, ki bi ga izdal. Junija 1942 pa je bil na enem največjih procesov proti primorskim partizanom obsojen na smrt v odsotnosti.

Maslo se je z svojim bojem skupaj z brati in sestrami neizbrisno zapisal v zgodovino slovenskega naroda. V družini je bilo rojenih 11 otrok in vsi so bili udeleženi v narodnoosvobodilni borbi. Dva izmed bratov sta v borbi tudi padla in mati Jožefina je umrla v internaciji v zadnjih dneh zloglasnega taborišča Auschwitz. Maslova bojna pot in njegova revolucionarna praksa bo živela kot vzor mladim generacijam, ki prihajajo, in dejanj preprostega človeka, ki je znal ohraniti svoj jaz, notranje ravnovesje in ponos. Karlo Maslo - Drago je umrl 11. novembra 1988 v Celju.

Olga Knez